

I. DIO: MJESEČNA TEMA

Tema 4: Crkva – zajednica za evangelizaciju (EN 13-16)

Autor sažetka i komentara: Ewald Kreuzer, FSR

Isus nije htio hodati sam dok je naviještao “Kraljevstvo Božje” i “spasenje”. Tražio je ljude koji su ga željeli slijediti. Tako je pozvao 12 muškaraca (simbolizira 12 izraelskih naroda), njegovih učenika i nazvao ih “prijateljima” (ne slugama). Tijekom vremena, mnogi su se muškarci i žene pridružili toj skupini. Zašto je Isus uspostavio takvu zajednicu? Što bi joj trebalo biti temeljno poslanje za budućnost? U sljedećem dijelu “Evangelii nuntiandi”, papa Pavao VI nas podsjeća da Crkva treba biti evangelizirana stalnim obraćenjem i obnovom, kako bi vjerodostojno širila Evanđelje u svijetu. Na temelju toga, Franjevački svjetovni red će se na nadolazećem Generalnom kapitulu koristiti temom “Evangelizirani za evangeliziranje”. Mi se, svjetovni franjevci, također prisjećamo unutarnjeg glasa kojeg je sveti Franjo čuo: “Franjo, idi i obnovi moju Crkvu, koja se kako vidiš ruši.”

13. Zajednica spasenja i za evangelizaciju. Oni koji iskreno prihvate Radosnu vijest, snagom prihvaćanja i zajedničke vjere, zajedno se okupljaju u Isusovo ime kako bi zajednički tražili Kraljevstvo, gradili ga i živjeli. Oni čine zajednicu koja i sama počinje naviještati Evanđelje. Zapovijed Dvanaestorici da idu van naviještati Radosnu vijest također vrijedi za sve kršćane, iako na drugačiji način. Radosna vijest o Kraljevstvu koje dolazi i koje je počelo vrijedi za sve ljude svih vremena. Oni koji su primili Radosnu vijest i koje je ta ista okuplja u zajednicu spasenja, mogu i moraju je priopćavati i širiti.

14. Temeljno poslanje Crkve. Crkva je svjesna da Spasiteljeve riječi, “I drugim gradovima trebam navješćivati Evanđelje o kraljevstvu Božjem” (Lk 4,43) u potpunosti treba primijeniti za sebe: Ona dragovoljno dodaje sa sv. Pavlom: “Jer što navješćujem Evanđelje, nije mi na hvalu, ta dužnost mi je. Doista, jao meni ako Evanđelja ne navješćujem” (1 Kor 1,16). “Još jednom želimo potvrditi da zadaća navješćivanja Evanđelja svima ljudima tvori temeljno poslanje Crkve.” (*Izjava sinodalnih Otaca*, br. 4: *L'Osservatore Romano* (27. listopada 1974.)). To je zadaća i poslanje koje duboke i korjenite promjene današnjeg društva čine više hitnijim. Navješćivanje Evanđelja je zapravo milost i pravi poziv Crkve, njezin najdublji identitet. Ona zapravo i postoji da naviješta Evanđelje, odnosno da propovijeda i poučava, da bude kanal dara milosti, da pomiruje grešnike s Bogom, i da ovjekovječi Kristovu žrtvu u svetoj misi, koja je spomen Njegove smrti i uskrsnuća.

15. Počeci Crkve. Svatko tko čita u Novom zavjetu o počecima Crkve, prateći njenu povijest korak po korak te kako ona živi i djeluje, vidi da je ona povezana s evangelizacijom u svom najintimnijem biću: Crkva je rođena da propovijeda o djelovanju Isusa i Dvanaestorice. Normalna je, željena, najizravniji i najuočljiviji plod tog djelovanja: “Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode” (Mt 28,19). Sada, “oni prigrljše riječ njegovu i krstiše se te im se u onaj dan pridruži oko tri tisuće duša... Gospodin je pak danomice zajednici pridruživao spasenike.” (Dj 2,41.47)

Nakon što je rođena iz poslanja, Isus je također šalje. Crkva ostaje u svijetu dok se Gospodin slave vraća k Ocu. Ona ostaje kao znak – istovremeno taman i svijetao – nove Isusove nazočnosti, Njegova odlaska i Njegova stalnog ostanka. Ona ga produljuje i nastavlja. Prvenstveno je pozvana nastaviti Njegovo poslanje i Njegovu ulogu navjestitelja Evanđelja (usp. Drugi vatikanski sabor, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium*, 8; Dekret o misijskom djelovanju Crkve *Ad Gentes*, 5). Stoga se zajednica kršćana ne zatvara nikada u samu sebe. Unutarnji život ove zajednice – život molitve, slušanje Riječi i apostolsko naučavanje, milosrđe na bratski način, dijeljenje kruha (usp. Dj 2,42-46; 4,32-35; 5,12-16) dobiva svoj puni smisao samo kad postaje svjedočanstvo, kad izaziva udivljenje i obraćenje, kada postaje propovijedanje i navješćivanje Radosne vijesti. Tako cijela Crkva prima poslanje navješćivanja Evanđelja, a djelovanje svakog pojedinca važno je za sve.

Crkva navješćuje Evanđelje, ali prvenstveno evangelizira samu sebe. Zajednica je vjernika, zajednica žive i priopćavane nade, zajednica bratske ljubavi, i neprestano sluša ono što mora vjerovati, koji su joj razlozi nadanja, o novoj zapovijedi ljubavi. Ona je Božji narod uronjen u svijet. Ona ima stalnu potrebu evanđeoskog naviještanja, ako želi zadržati svježinu, poletnost i snagu za naviještanje Evanđelja.

Crkva čuva Radosnu vijest kako bi je navješćivala. Obećanja Novog Saveza u Isusu Kristu, nauk Gospodina i apostola, Riječ života, izvori milosti i Božje ljubavi, put spasenja – sve joj je to povjereno. To je sadržaj Evanđelja, a time i evangelizacije, koji ona čuva kao dragocjenu živuću baštinu, ne da bude skriven već da govori o njemu.

Nakon što je poslana i evangelizirana, Crkva sama šalje blagovjesnike. Ona u njihova usta stavlja Riječ koja spašava, tumači im poruku koju ona sama čuva, daje im punomoć koju je sama primila i šalje ih da propovijedaju. Ne da propovijedaju sami sebe ili svoje osobne ideje (usp. 2 Kor 4,5) već Evanđelje od kojeg nisu niti ona niti oni potpuni gospodari i vlasnici, da raspoložu njime kako oni žele, nego Evanđelje po kojima su oni službenici, kako bi ga odano prenijeli u potpunosti.

16. Krist da, Crkva ne? Tako je duboka veza između Krista, Crkve i evangelizacije. U ovom “vremenu Crkve” zadaća naviještanja Evanđelja povjerena je upravo Crkvi. Ovaj mandat nije ostvaren bez nje, a još manje protiv nje. Svakako je prikladno podsjetiti se na ovo u trenutku kada se dogodi da, ne bez tuge, možemo čuti ljude – kojima želimo vjerovati da su dobronamjerni, ali nesumnjivo u duhu zbunjeni – stalno ponavljaju kako žele ljubiti Krista, ali bez Crkve, slušati Krista, ali ne i Crkvu, pripadati Kristu, ali izvan Crkve. Besmislenost ovog raskoraka jasno je vidljiva u ovom izrazu Evanđelja: “Tko vas prezire mene prezire” (Lk 10,16). I kako netko može željeti ljubiti Krista ne ljubeći Crkvu, ako je najljepše svjedočenje Krista ono od sv. Pavla: “Krist je ljubio Crkvu i sebe predao za nju”? (Ef 5,25)

Toni Zenz (Köln/Njemačka): Krist i Crkva

Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu

1. Zašto je sveti Franjo ljubio Crkvu i želio uvijek biti sjedinjen s njome?
2. Evangelizacija je temeljno poslanje Crkve. Koja je konkretna uloga Franjevačkoga svjetovnog reda i svakog svjetovnog franjevca u poslanju Crkve?
3. Nađite definiciju “Crkve” i raspravite o tome kako bi ste opisali “funkciju” Crkve nevjernicima, ili onima koji kažu “Krist da, ali Crkva ne”.

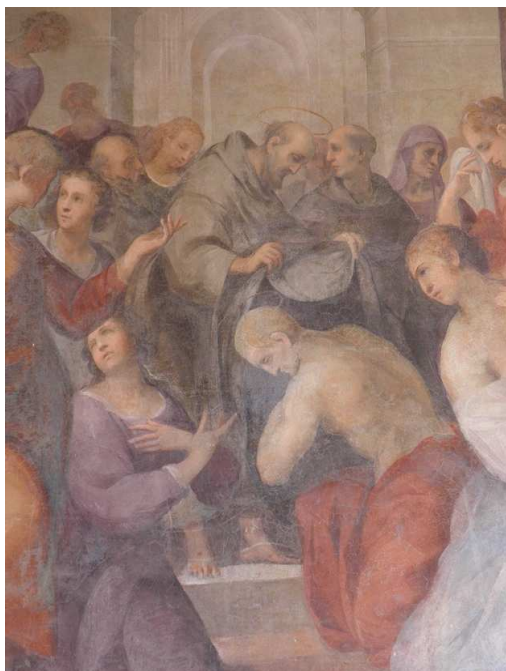
II DIO: DUHOVNOST I SOCIJALNI NAUK CRKVE

Tema 1 od 9: Blaženi Lukezije i Buonadonna

Razmatranje, sažetak i pitanja sastavio: fra Amando Trujillo Cano, TOR

Crkva 28. travnja slavi blagdan blaženog Lukezija, koji se zajedno sa svojom suprugom Buonadonnom,

tradicionalno smatra prvim članom Trećeg reda svetog Franje. Ove se godine njihov blagdan nalazi u Uskrsnoj osmini stoga će biti izostavljen. Međutim, mi i dalje, u duhu, možemo razmišljati o njihovom duhovnom nasljeđu jer ono predstavlja neke od početaka onoga što mi danas zovemo Franjevačkim svjetovnim redom. Proslavljajući novi život u Kristu tijekom uskrsnjeg vremena, također hranimo i našu želju za obnavljanjem našega franjevačkog načina života, koji sja kroz primjer svih naših svetaca predaka Franjevačke obitelji.

Najraniji hagiografski izvori o Lukeziju i Buonadonni potječu iz XIV. i XV. stoljeća, a do nas su dospjeli s vidljivim znakovima prepravljanja kako bi se prilagodili hagiografskim stilovima vremena i mjesta nastanka. Lukezije je rođen u mjestu Gaggiano, Chianti, između 1180.-1200. godine, u obitelji seljaka. Oženio se Buonadonnom, iz dobrostojeće obitelji Borgo Marturi, i imali su više djece. Bio je politički aktivan i postao je vođa jedne od političkih stranaka u Toskani. Budući da je političko okruženje postalo uzrujavajuće, obitelj se odlučila preseliti u Poggibonsi, gdje se Lukezije kao uspješni trgovački putnik obogatio i postao pohlepan.

Pretrpjevši gubitak djece, 1220. godine život mu se dramatično promijenio, obuzet milošću, srcem i duhom tražio je blago Božjeg kraljevstva. Oduševljen dobro poznatim primjerom i evanđeoskim vrednotama sv. Franje Asiškog, kojeg je vjerojatno sreo 1221., prigrlio je pokornički način života, posvetivši se intenzivnim molitvama, postu i dijeljenju svoje imovine siromašnima. Prema tradiciji, Buonadonna isprva nije podržavala Lukezijevu darežljivost, ali su je neki znakovi Božje providnosti

uvjerili da mu se svesrdno pridruži na takvom putu. Kako su napredovali u svom obraćenju, razdijelili su svu svoju imovinu osim jednog komadića zemlje koji je Lukezije obrađivao kako bi prehranjivali sebe i pomagali siromašnima. Njihov dobrovoljni izbor na siromaštvo potvrđuje i povijesni dokument o prodaji Buonadonnine kuće od 7. kolovoza 1227. sa suglasnošću oba supružnika. Lukezijeve velikodušnost također se odražava u njegovoj brizi za bolesnike u bolnici u Poggibonsi.

Nakon dugogodišnjeg plodnog pokorničkog života, oba su se supružnika razboljela i umrla u samo par sati razmaka, prema nekim izvorima, 28. travnja 1241. Prethodno su dobili sakramentalnu pomoć od gvardijana franjevačkog samostana u Poggibonsiju, gdje su u kapelici oboje pokopani. Ubrzo nakon smrti, počelo je lokalno štovanje, a kako je pobožnost rasla, crkva je proširena i posvećena sv. Franji i blaženom Lukeziju. Kroz stoljeća, mnoga se čuda pripisuju zagovoru ovog bračnog para. Lukezije je svečano proslavljen 1331. u Poggibonsiju, kada je postao zaštitnik grada zajedno sa sv. Lovrom. Iako Buonadonna nije službeno proglašena blaženom, narod ju je proglasio kao takvu. Štovanje Lukezija odobreno je papinskom suglasnosti 27. ožujka 1697. Unatoč tome što nema dovoljno povijesnih dokaza da su Lukezije i Buonadonna bili prvi pripadnici Trećeg reda svetog Franje, njihovi životi jasno odražavaju pravi pokornički duh i predstavljaju neke od najranijih plodova franjevačke svetosti u svjetovnom staležu.

Lukezijevo i Buonadonino svjedočanstvo nam pomaže sjetiti se kako franjevački način života proizlazi iz iskrenog obraćenja Evanđelju Isusa Krista, koje nas obogaćuje blagom Božjeg kraljevstva i oslobađa nas od sebične navezanosti za materijalna dobra. Ovaj put obraćenja omogućuje nam da služimo braći i sestrama – posebno siromašnima i onima koji trpe – velikodušno dijeleći s njima naše darove, talente i vrijeme. Ovaj spomendan također ističe važnost provedbe franjevačkih vrednota u stvarnoj sadašnjosti, stavljajući u praksu našu vjeru i ljubav u obitelji i društvu povezujući kontemplativnu molitvu i sakramentalni život sa živom ljubavi prema bližnjemu, brizi za bolesnike, složno živeći sa siromašnima – u kojima također vidimo Krista – i usvajajući način života obilježen jednostavnošću i poštenim radom. Pomolimo se s Crkvom: *Gospodine Bože, blaženog si Lukezija pozvao na obraćenje u obavljanju djela pobožnosti i milosrđa. Neka nam njegove molitve i primjer urode dostojanstvenim plodovima pokore i uvijek obiluju dobrim djelima. To te molimo po Gospodinu našem Isusu Kristu...* (Uvodna molitva liturgije za spomendan).

Vjernici laici

(Kompendij socijalnog nauka Crkve, br. 541-544)

Ovaj smo mjesec pokrenuli predstavljanje Dvanaestog poglavlja, drugog dijela *Kompendija socijalnog nauka Crkve*, u izdanju Papinskog vijeća za pravdu i mir iz 2004., naslova: *Socijalni nauk i zauzimanje vjernika laika*. Ovaj dosje predstavlja cjelovit tekst od 541. do 544. broja, jer je kraći i dotiče se vrlo važne teme vezane uz identitet svjetovnih franjevac: vjernika laika. Iako su neki članovi Reda članovi svećenstva (biskupi, svjetovni svećenici i stalni đakoni), velika većina svjetovnih franjevac su muškarci i žene laici, koji ispunjavaju kršćanske obveze u vremenitim stvarnostima društva. Prisjećanje na blaženog Lukezija i njegovu suprugu Buonadonnu, kao što smo upravo učinili, služi nam kao uvod u ovu temu, jer oni u potpunosti ispunjavaju svoj poziv na svetost u svjetovnom staležu i kao bračni par, u određenim društvenim okolnostima, s određenim izazovima i mogućnostima, prikazuju osobine franjevca i pokorničku boju njihovog života.

a. Vjernik laik

541. *Bitno obilježje vjernika laika koji radi u vinogradu Gospodnjem (usp. Mt 2,1-16) jest svjetovna narav njihova nasljedovanja Krista koje se ostvaruje upravo u svijetu:* “Na laike spade po njihovu pozivu da traže kraljevstvo Božje baveći se vremenitim stvarima i uređujući ih po Bogu”. Po krštenju laici su združeni u jedno tijelo s Kristom postavši sudionici njegova života i njegova poslanja u svijetu prema njihovu posebnom identitetu: “Pod imenom laika razumiju se svi vjernici, osim članova svetog reda i redovničkog staleža odobrenog od Crkve, to jest vjernici koji, pošto su krštenjem združeni u jedno tijelo s Kristom, učinjeni Božjim narodom i na svoj način postali dionici Kristove svećeničke, proročke i kraljevske službe, vrše, koliko na njih spade, u Crkvi i u svijetu misiju čitavoga kršćanskog naroda.”

542. *Identitet vjernika laika rađa se i krijepi iz sakramenata:* iz krštenja, potvrde i euharistije. Krštenje suobličuje prema Kristu, Sinu Očevu, prvorođencu svakog stvorenja, poslanome kao Učitelju i Otkupitelju svih ljudi. Krizma ili potvrda uobličuje Kristu, poslanomu oživjeti stvoreno i svako biće izlijevanjem svojega Duha. Euharistija vjernika čini dionikom jedinstvene i savršene žrtve koju je Krist prikazao Ocu u vlastitome tijelu, za spasenje svijeta. *Vjernik laik učenik je Kristov polazeći od sakramenata i njihovom snagom, to jest snagom onoga što je Bog djelovao u njemu utiskujući mu sam sliku svoga Sina, Isusa Krista. Iz tog božanskoga dara milosti, a ne ljudskih dopuštenja, rađa se trostruki munus (dar i zadaća), koja laika osposobljava kao proroka, svećenika i kralja prema njegovoj svjetovnoj naravi.*

543. *Vlastita je zadaća vjernika laika naviještati Evanđelje primjerenim svjedočanstvom života, ukorijenjena u Kristu i življena u vremenitim stvarima:* obitelj; profesionalno zauzimanje na području rada, kulture, znanosti i istraživanja; obnašanje društvenih, gospodarskih, političkih odgovornosti. Sve svjetovne ljudske zbilje, osobne i društvene, okruženja i povijesne prilike, strukture i ustanove, vlastito su mjesto života i djelovanja kršćana laika. Te zbilje primatelji su ljubavi Božje; zauzimanje vjernika laika mora odgovarati tomu viđenju i dokazati se kao izraz evanđeoske ljubavi: “Biti i djelovati u svijetu za vjernike laike nije samo antropološka i sociološka, nego također i na osobit način teološka i crkvena stvarnost”.

544. *Svjedočanstvo vjernika laika rađa se iz dara milosti, priznate, njegovane i dovedene do zrelosti.* To je motivacija koja čini znakovitim njegovo zauzimanje u svijetu i stavlja ga kao antipod mjesta mistike djelovanja, svojstvene ateističkom humanizmu, lišene posljednjega temelja i zatvorene u posve vremenite perspektive. Eshatološko obzorje ključ je koji omogućuje ispravno razumijevanje ljudskih zbilja: u perspektivi konačnih dobara, vjernik laik kadar je autentično postaviti vlastito zemaljsko djelovanje. Razina života i veća gospodarska produktivnost nisu jedini valjani pokazatelji za mjerenje potpuna ostvarenja čovjeka u ovome životu, a vrijede još i manje ako se odnose na onaj budući: “Čovjek nije ograničen samo na ovozemaljski red, nego živeći u ljudskoj povijesti u cijelosti posjeduje svoj vječni poziv.”

Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu:

- 1) Koji vas se prizor iz svjedočanstva života blaženika, Lukezija i Buonadonne, najviše dojmio i zašto?
- 2) Koja su neka od glavnih obilježja identiteta vjernika laika prema *Kompendiju*?
- 3) Koji su neki od primjera kako ste iskusili Božju ljubav u svojoj svjetovnoj stvarnosti?